

RELIGION, RELIGIONSFRIHET OCH TROSSAMFUND I SVERIGE

Sveriges
interreligiösa råd

sst

Nämnden för
Statligt Stöd till Trossamfund

Om den här skriften

Den här skriften är till för dig som vill lära dig mer om religionsfrihet. Skriften talar inte om vad du ska tycka eller tro – utan bara vad som gäller enligt svensk lag. Vi har också samlat lite allmän information om religion i Sverige. I slutet av broschyren hittar du kontaktpuppgifter till flera av trossamfundet i Sverige.

.....

FOTO: JOEL STOCKMAN

Religionsfrihet

I Sverige är religionsfrihet en rättighet inskriven i grundlagen. Religionsfrihet innebär att alla individer – oavsett ålder eller kön – har frihet att ha och utöva sin religion till exempel genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer.

Religionsfrihet är en mänsklig rättighet och skyddar inte bara din rätt att tro, utan även din rätt att inte tro. Detta får inte begränsas. Däremot kan friheten att utöva sin religion begränsas. Det betyder att du inte får utöva religion om utövandet strider mot svensk lag. Svenska staten får bara begränsa religionsutövning om det är nödvändigt för att skydda allmän ordning, hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter.

Vilka omfattas av religionsfriheten?

- Människor med alla typer av religion.
- Människor med icke-religiösa övertygelser – såsom ateism.
- Kvinnor, män och barn.
- Människor med eller utan funktionshinder.
- Människor med olika sexuell läggning.

Vad omfattar religionsfrihet?

- Frihet att välja, byta och lämna sin religion.
- Frihet att utöva en religion.
- Frihet från tvång att inte ha en religion.
- Frihet från tvång att lämna en religion.
- Skydd från diskriminering på grund av religion.
- Frihet att inte behöva berätta vilken religion man har.
- Föräldrarnas rätt att ge sina barn religiös uppfostran och barnens rätt att efter egen förmåga själv ta ställning.
- Rätten att vägra bära vapen inom militärtjänst.
- Arbetsgivaren skall visa rimlig flexibilitet vad gäller arbets- tagens behov av religionsutövning på arbetsplatsen.

Vad innebär inte religionsfrihet?

- Att religioner har rätt till frihet från kritik.
- Att man får säga vad som helst i religionens namn.
- Att man har rätt att slippa se andra människors religions- utövning.
- Att religioner har rätt till sina anhängare.
- Att en person har rätt att kontrollera en annan persons religionsutövning
- Att föräldrar har rätt att påtvinga religionsutövning utan hänsyn till barnets växande kapacitet att själv ta ställning.
- Att man får bryta mot andra mänskliga rättigheter genom att hävda religionsfrihet.

Religion i Sverige

Vilken roll religionen har i ett samhälle skiljer sig mycket åt när vi tittar ut över vår värld. I vissa länder är det en enda religion som dominerar, i andra är det flera religioner som sam-existerar, sida vid sida. I somliga länder är en persons religiösa identitet avgörande för allt: arbete, social ställning och boende. I andra spelar religionen och trossamfundet mindre roll för människor.

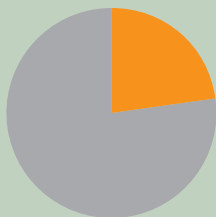
Under många århundraden var Sverige ett land som helt dominerades av en religion – luthersk kristendom och ett enda trossamfund, Svenska kyrkan. Under dessa år var alla som bodde i Sverige genom lag tillhöriga Svenska kyrkan. Dessutom var Svenska kyrkan också en del av den svenska staten. Det fanns minoritetsgrupper av judar, romer, samer och katoliker som hade annan tro – men de levde på undantag. En ökad närvaro av dessa minoriteter, upplysningstidens idéer och den frikyrkliga rörelsen (från mitten av 1800-talet) drev på strävandet för religionsfrihet. Men det var först i början av 1900-talet som religionsfriheten på riktigt tog plats i Sverige. Efter 1952 fick man enligt svensk lag rätt att tillhöra vilket samfund man vill, eller att inte ingå i något samfund alls.

Under 1900-talet kan man peka på två stora trender i det religiösa Sverige: Dels så blir Sverige ett mer och mer sekulärt samhälle. Det innebär att den svenska staten tar över ansvar för mycket av det som tidigare varit kyrkans uppgifter: sjukvård, undervisning och omsorg. Sedan år 2000 är inte Svenska kyrkan en del av den svenska staten utan skall verka på samma villkor som de andra trossamfundet. Den svenska staten kan inte sägas tillhöra någon religion. Den andra utvecklingen är att det till Sverige flyttar grupper från många olika religiösa traditioner, som exempelvis katoliker, judar, ortodoxa kristna, sunni- och shiamuslimer, buddhister och hinduer. Sverige blir ett alltmer mångreligiöst samhälle.

I internationella jämförelser lyfts Sverige idag fram som ett samhälle där religionen inte spelar så stor roll för många människor. Detta är delvis korrekt. Men det är också viktigt att komma ihåg att det finns ett stort religiöst engagemang och många aktiva trossamfund i Sverige. En majoritet av Sveriges befolkning, över sju miljoner, är medlemmar eller registrerade deltagare i något trossamfund.

Hur många procent i Sverige säger ja till påståendet "det finns en gud"?

23%

Hur många procent i Sverige säger ja till påståendet: "det finns någon sorts ande eller livskraft"?

53%

550 000 personer i Sverige deltar i gudstjänst varje vecka

Antal kyrkobyggnader i Sverige:

3 700

Medlem eller registrerad deltagare i verksamhet inom tros-samfunden:

ÖVER 7 MILJONER

Trossamfund i Sverige

Idag finns det många större trossamfund i Sverige och många tusen lokala församlingar. Samtliga världsreligioner finns representerade här, liksom många minoritetsreligioner från olika delar av jorden.

■ **Svenska kyrkan** är Sveriges största trossamfund och består av tretton stift och cirka 6,3 miljoner medlemmar. Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt samfund och har karaktären av en öppen folkkyrka som styrs i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans präster, diakoner och biskopar. Svenska kyrkans lokala församlingar finns över hela Sverige och firar gudstjänst, bedriver undervisning och mission samt erbjuder en stor social verksamhet.

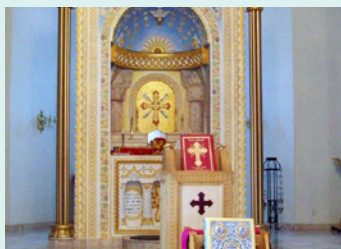

FOTO: HOLGER ELLGAARD

■ **De frikyrkliga kristna samfundens** historia går tillbaka till 1800-talet då väckelseinfluerer nådde Sverige från Europa och USA. Detta skapade baptistiska, metodistiska rörelser och nyevangeliska strömningar. Benämningen frikyrka syftar på att medlemskapet i dessa samfund är frivilligt och att samfunden var icke-statliga – till skillnad från Svenska kyrkan som tidigare var en del av staten. Det finns idag ett tiotal nationella trossamfund som tillhör denna grupp och lokala församlingar på de flesta orter i Sverige. Mellan 250 – 350 000 personer är medlemmar eller aktiva i ett frikyrkligt samfund.

■ **De ortodoxa och österländska kyrkorna** är kristna samfund med rötter i Öst- och Sydeuropa, Mellanöstern och Afrika. I Sverige etablerades dessa kyrkor från 1960-talet och framåt. Idag finns ett tjugotal olika kyrkor representerade i Sverige med många församlingar. Inom denna grupp talar man å ena sidan om den bysantisk-ortodoxa kyrkan (till exempel de grekisk-ortodoxa) och å andra sidan om de orientalisk ortodoxa kyrkorna (till exempel syrisk-ortodoxa). Mellan 100 – 150 000 är medlemmar i dessa kyrkor.

■ **Katolska kyrkan** har över 100 000 medlemmar i Sverige. Gudstjänst firas på omkring 130 orter i landet och det finns över 40 församlingar. En särskild grupp inom kyrkan utgörs av de orientaliska katolikerna, uppdelade på ett tjugotal olika riter främst i Mellanöstern. I Sverige finns sju av de orientaliska riterna representerade och de står formellt under den romerska biskopen men har en egen biskopsvikarie och egna nationella själasörjare.

FOTO: FRANKIE FOUANTHIN

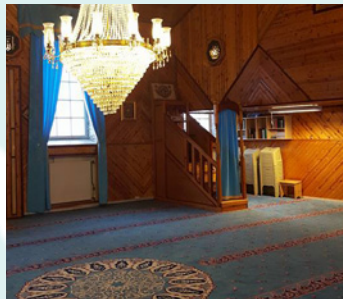
■ **Sveriges Buddhistiska samarbetsråd** grundades 1993 och är en riksorganisation för över 20 buddhistiska sammanslutningar i Sverige. SBS ska främja kunskap om buddhism och stödja utvecklingen av buddhistisk verksamhet i Sverige. SBS räknar att det finns 50 000 buddhister varav 5 000 är registrerade medlemmar.

■ **Judiska centralrådet** bildades 1953 av de judiska församlingarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping. Judiska centralrådet arbetar för att möjliggöra ett judiskt liv i det lokala upptagningsområdet och på nationell nivå initiera, driva och bevaka frågor av betydelse för den judiska, nationella minoriteten och judenheten i Sverige. Judiska centralrådets uppskattar att det bor 20 000 judar i Sverige varav cirka 6 000 är medlemmar.

■ **De islamiska riksorganisationerna** är nationella trossamfund som representerar lokala församlingar och moskéer. Det finns idag över 150 islamiska lokala föreningar i Sverige som erbjuder bönelokaler, undervisning och social verksamhet. De islamiska riksorganisationerna och deras lokala församlingar är etablerade i Sverige sedan 1970-talet. Man uppskattar att mellan 150 – 200 000 personer är aktiva medlemmar i någon islamisk församling idag. De islamiska riksorganisationerna och deras lokala församlingar är etablerade i Sverige sedan 1970-talet och företräder både sunni och shiamuslimska inriktningar.

■ **Övriga samfund** Mandeiska sabeiska samfundet samlar de över 6 000 mandeër som bor i Sverige, vilket är den största mandeiska gruppen utanför Mellanöstern. Alevitiska riksförbundet har föreningar på flera orter i Sverige och samlar personer med bakgrund i alevismen från Turkiet och Kurdistan. Tempel och föreningar för hinduer, sikher och jain finns också på flera ställen i Sverige, och särskilt i storstadsområdena. Utöver dessa finns också flera andra samfund flera såsom Bahá'í, Jehovas vittnen, Trosrörelsen, yezidismen och mormoner.

FOTO: MAGNUS ARONSON

Samarbete mellan trossamfund

Det finns idag flera samarbeten mellan trossamfunden i Sverige. Syftet med dessa samarbeten är att ge trossamfund en starkare och samlad röst i debatten men också att skapa förståelse mellan olika religioner.

Sveriges interreligiösa råd (SIR) består av nationella representanter från alla religioner. Syftet med detta råd är att skapa samförstånd och fred i samhället. SIR vill också fördjupa, utveckla och sprida kunskap om olika religioner i Sverige samt att motverka antisemitism, muslimhat och andra hot mot religionsfriheten. Runtom i Sverige finns också många olika lokala och regionala initiativ för att öka acceptans och fredlig samvaro mellan olika religiösa grupper. Vidare finns också organisationer som samlar olika samfundsgrupper i Sverige såsom Sveriges kristna råd och Sveriges muslimska råd – med flera.

Statens stöd till samfund

Den svenska staten stödjer sedan många år trossamfunden i Sverige eftersom man anser att de bidrar till att skapa ett gott samhälle. Detta stöd ges i form av ekonomiska bidrag, som ska hjälpa samfunden att erbjuda gudstjänst, själavård, omsorg och undervisning.

Andlig vård på samhällsinstitutioner

Det finns i Sverige en lång tradition av att erbjuda andlig vård till personer som vistas på offentliga samhällsinstitutioner. Ett exempel på detta är den andliga vården i sjukvården som finns på de allra flesta sjukhus i Sverige. Här kan den som önskar få stöd från själavårdare ur olika religiösa traditioner. Det finns också möjlighet för den som sitter i fängelse att få andlig vård.

Uttalande från Sveriges Interreligiösa Råd till manifestationen Vägra hata!

Över hela världen förekommer våld i religionens namn. I Sverige utsätts judiska institutioner, kyrkor och moskéer för vandalisering och skadegörelse; människor trakasseras och attackerar för att de bär sina religiösa symboler. Det är oacceptabelt i ett samhälle som värnar allas rätt att tro, uttrycka och praktisera sin religion.

Som företrädare för olika religioner och trossamfund i Sverige tar vi bestämt avstånd från aggressivitet, hat och våld med religionens förtecken, både när vi blir måltavla och när det skapas i våra egna sammanhang. Vi vill i stället lyfta fram religionernas möjlighet att bidra till samhällsbyggande och demokratisk utveckling i Sverige och världen. I våra religioner finns en etik som betonar ärlighet, rättvisa, vikten av att bry sig om andra och att sträva efter det gemensamma bästa. Människor med olika religiös tillhörighet tror olika, men förenas i strävan efter det goda. Vi vill stå upp för religionsfriheten och **Vägra hata!**

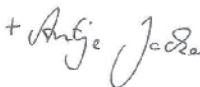
Alla, troende och icke-troende, har till uppgift att försvara det demokratiska samhällets religions- och trosfrihet. Troende i olika samfund vill stödja varandras rätt att utöva sin tro. Vi vill också uppmana politiska företrädare, myndigheter, civilsamhällets organisationer och alla som värnar rättvisa och fred att stå upp för att **Vägra hata!**

Företrädare för olika religioner i Sverige förenas i detta ställningstagande mot religionsfientlighet, muslimhat och antisemitism. Denna text är antagen av Sveriges interreligiösa råd som fungerar som en nationell mötesplats för religiösa ledare. Genom detta upprop vill vi som har undertecknat uppmuntra till solidaritetsmanifestationer: **Vägra hata!**

Låt nu budkavlen gå vidare!

För Sveriges interreligiösa råd den 22 december 2014

Karin Wiborn
Generalskriverare Sveriges Kristna Råd

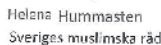
+
Antje Jackelén
Ärkebiskop Svenska kyrkan

+
Anders Arborelius
Biskop Stockholms katolska stift

Pelle Hörnmark
Föreståndare Pingst - Fria församlingar i samverkan

Genzabra Salwan Alkhammas
Mandeliska Sabeiska samfundet

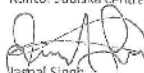

Helena Hummesten
Sveriges muslimska råd

Ärkebiskop D. Benjamin Atas
Patriarkala ställföreträdarskapet, Syrisk ortodoxa kyrkan

Maynard Gerber
Kantor Judiska centrerrådet

Elvir Gigovic
Ordförande Sveriges muslimska råd

Örjan Widegren
Svenske Dohéli-samfundet

Jaspal Singh
Sikhiska församlingen

Sudhagar Ragupathy
Hinduiska församlingen

Trudy Fredriksson
Ordförande Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd

Rhante Dhammaratana
Vice ordförande Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd

Kontaktuppgifter till nationella trossamfund och andra riksorganisationer

Vill du ha kontakt med ett trossamfund? Här nedan följer en lista med många av de nationella samfunden i Sverige som bedriver religiös verksamhet.

■ Lutherska kyrkor

Svenska kyrkan

018-16 96 00
info@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se

Evangelisk-luthersk mission – Bibeltrogna vänner

08-559 23 104
expeditionen@elmbv.se
www.elmbv.se

Evangeliska fosterlandstiftelsen

018-430 25 00
efs@efs.nu
www.efs.nu

■ Frikyrkliga samfund

Equmeniakyrkan

08-580 031 00
info@equmeniakyrkan.se
www.equmeniakyrkan.se

Frälsningsarmén

08-562 282 00
info@fralsningsarmen.se
www.fralsningsarmen.se

Pingströrelsen

08-608 96 00
info@pingst.se
www.pingst.se

Evangeliska frikyrkan

019-16 76 00
info@efk.se
www.efk.se

Sjundedags adventistsamfundet

08-545 297 70
info@adventist.se
www.adventist.se

Svenska alliansmissionen

036-30 61 50
info@alliansmissionen.se
www.alliansmissionen.se

Vineyard Norden

info@vineyard.se
www.vineyard.se

Trosrörelsen/Livets ord

www.livetsord.se
info@livetsord.se

■ Islamiska riksorganisationer

Bosniakiska islamiska samfundet

0520-49 90 64
kontakt@izb.se
www.izb.se

Förenade islamiska föreningar i Sverige

08-509 109 24
info@fifs.se
www.fifs.se

Islamiska kulturcenterunionen

08-15 98 88
info@ikus.nu
www.ikus.nu

Islamiska shia samfundet i Sverige

08-580 123 14
info@shiasamfund.se
www.shiasamfund.se

Svenska islamiska församlingarna

tunawi@gmail.com

Sveriges muslimska förbund

08-420 640 58
www.smf-islam.se
smfsverige@hotmail.com

■ Ortodoxa och österländska kyrkor

Antiokiska ortodoxa kyrkan

pbmansour@hotmail.com
www.antiocshweden.se

Armeniska apostoliska kyrkan

info@armeniskakyrkan.org
www.armeniskakyrkan.se

Eritreanska ortodoxa tewahedo kyrkan i Skandinavien (Koptiska patriarkatet)

www.eotcs.se

Eritreanska ortodoxa tewahdo kyrkan i Sverige

lidetamariyam@outlook.com
www.kidstmariameotc.se

Etiopiska Ortodoxa Tewhado Kyrka Ärkestiftet

debereselammedhanealem@gmail.com
www.medhanealem.se

Grekisk ortodoxa Metropolitdömet

08-612 34 81
metropolisofsweden@gmail.com

Koptisk-ortodoxa kyrkan

08-550 344 13
www.copt.se
coptse@facebook.com

**Ryska ortodoxa kyrkan
(Patriarkatet i Konstantinopel)**

08-15 63 16
angel.velitchkov@yahoo.se

Ryska ortodoxa kyrkan (Moskvapatriarkatet)

rusortswed@hotmail.com
www.sweden.orthodoxy.ru

Serbisk-ortodoxa kyrkan

www.crkva.se
dusan@svetisava.se

**Syrisk-ortodoxa kyrkan
patriarkatets ställföreträdarskap**

08-550 84 140
kansli@syriskortodoxakyrkan.se
www.syriskortodoxakyrkan.se

Syrisk-ortodoxa kyrkan

Syrisk ortodoxa ärkestiftet
08-550 656 44
info@soa-s.se
www.soa-s.se

Österns assyriska kyrka i Sverige

www.assyrianchurch-europe.org
youel_yacoub@hotmail.com

■ Övriga samfund**Alevitiska riksförbundet**

www.alevi.se

Svenska bahá'í-samfundet

kontakt@bahai.se
www.bahai.se

Hindu forum sweden

hinduforumsweden@gmail.com
www.hinduforumsweden.se

Hindu Culture Maintain Center

www.swedenganeshatemple.com

Hindu Mandir Society

www.mandirstockholm.se

Ezidiska riksförbundet i Sverige

ezidiska.riksforbundet@hotmail.se

Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga

08-544 709 30
www.jesukristikyrka.se

Jehovas Vittnen

www.jw.org/sv

Judiska centralrådet

08-587 858 00
www.jfst.se
info@jfst.se

Mandeiska sabeiska samfundet

www.mandaeen.se
mss@mandaeen.se

Sikhiska församlingen

www.sikh.se
unga@sikh.se

Romersk-katolska kyrkan i Sverige

08-462 66 00
info@katolskakyrkan.se
www.katolskakyrkan.se

Sveriges buddhistiska samarbetsråd

www.buddhism-sbs.se
trudy@buddhism-sbs.se

Universell kyrkan av Jesus Kristus

ukjk@eujc.org
www.eujc.org

**■ Nationella Samarbetsorganisationer
och myndigheter****Sveriges interreligiösa råd**

08-586 24 080
info@interreligiosaradet.se
www.interreligiosaradet.se

Sveriges kristna råd

08-453 68 00
info@skr.org
www.skr.org

Sveriges muslimska råd

08-559 257 99
info@sverigesmuslimskarad.org
www.sverigesmuslimskarad.org

Nämnden för statligt stöd till trossamfund

08-453 68 70
info@sst.a.se
www.sst.a.se

■ Andlig vård på sjukhus och i fängelse**Sjukhuskyrkan**

www.sjukhuskyrkan.se

Muslimsk andlig vård på sjukhus

www.muslimskasjukhuskoordinatorer.se

Buddhistisk andlig vård på sjukhus

www.buddhism-sbs.se

Andlig vård inom kriminalvården

www.kriminalvarden.se

Sveriges interreligiösa råd
08-586 24 080
info@interreligiosaradet.se
interreligiosaradet.se

Nämnden för Statligt Stöd till Trossamfund
08-453 68 70
info@sst.a.se
www.sst.a.se